

De omgevingsvisie van Schagen: Natuur is het ondergeschoven kindje

(Je vindt die visie door in een zoekmachine [omgevingsvisie](#) en [Schagen](#) als zoektermen in te tikken.)

De gemeente website

Op 1 en 3 maart 2021 bood gemeente Schagen de mogelijkheid aan haar bewoners om mee te praten via internet in een Teams overleg over haar omgevingsvisie. Die visie is nog in ontwikkeling. Informatie over die visie deelt de gemeente via haar website. Daar zijn speerpunten, een stappenplan een waardenkaart en een visiekaart te vinden. De visiekaart zit achter het lijstje met speerpunten verstopt. Veel gespreksdeelnemers hadden de gemeentesite nog niet bezocht. Er waren maar een stuk of acht burgers van de vijftig die het allemaal bekeken hadden. Zij waren vooral van mening dat de natuur in de gemeente er bekaaid af komt. Ook vogelwerkgroep Tringa deelt die mening. Omdat het beter kan hier wat opmerkingen bij de visie, of, wat Tringa betreft, het gebrek daaraan als het om natuur gaat.

Speerpunten

Gemeente formuleert acht speerpunten waarin vooral tot uiting komt dat Schagen aantrekkelijk dient te zijn voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Er moeten meer woningen komen en bedrijven moeten zich kunnen vestigen of uitbreiden. Tringa, die in het overleg vertegenwoordigd werd door haar voorzitter Hans Dijkstra en Tringalid Coen de Rijk merkte daarbij op dat het er wel van af hangt om wat voor bedrijven het gaat in geval van uitbreiding of vestiging. Hans stelde dat Schagen niet op uitbreiding van veehouderijen met nog grotere aantallen dieren zit te wachten. Dat kan niet meer kan wegens de stikstof problematiek en de daarmee samenhangende achteruitgang van natuur. Enkele andere deelnemers merkten op dat de bouw van zomerhuisjes in Groote Keeten ervoor dreigt te gaan zorgen dat het ooit rustige duingebied bij dat badplaatsje dreigt te verrommelen. Iets vergelijkbaars is aan de gang in Petten.

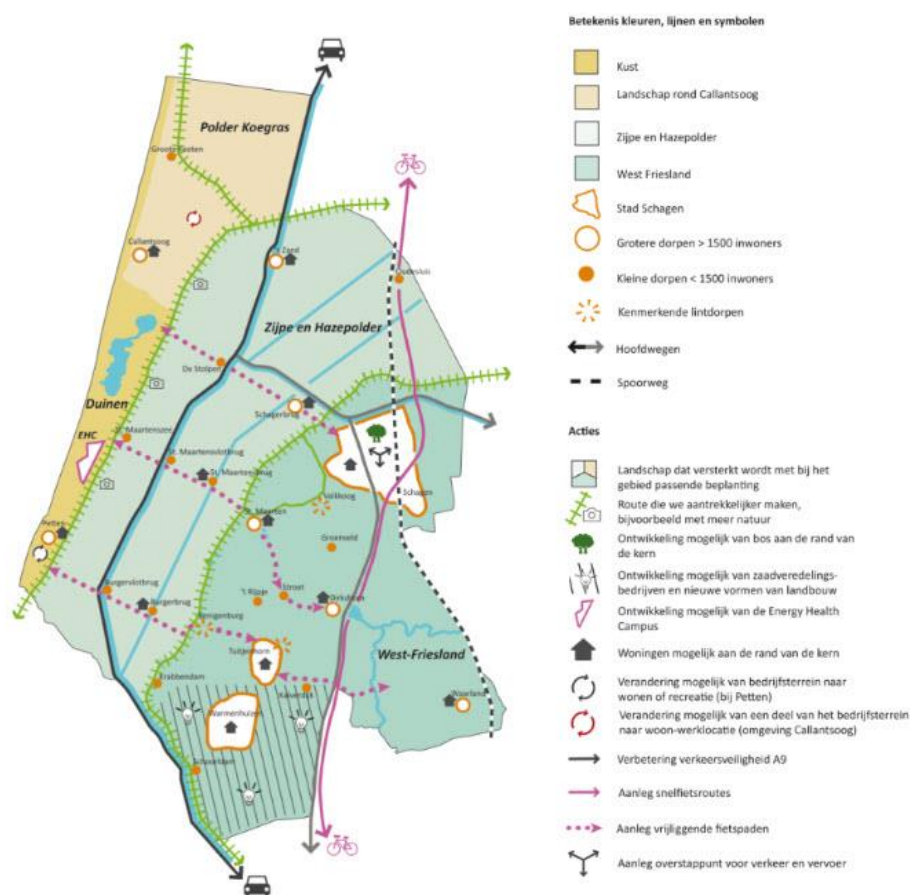
We bekijken een paar van die speerpunten nader die van belang zijn voor de natuur.

Speerpunt 2: *een gemeente die meedoet op het gebied van toerisme, wetenschap en (nieuwe vormen van) landbouw* (de cursieve tekst is ingekort en ontleend aan de website van Schagen)

“In het zaadveredelingsgebied mogen ook sommige andere bedrijven komen of uitbreiden. Het gaat dan om andere vernieuwende bedrijven in de landbouw die veel ruimte nodig hebben voor hun gebouwen. Bijvoorbeeld kringlooplandbouw (een vorm van landbouw waarbij grondstoffen en opbrengsten zo goed mogelijk worden gebruikt en hergebruikt), teelt op water en algenteelt. We geven ruimte voor ontwikkeling van landbouw. We moedigen milieuvriendelijke, biologische landbouw aan. Ook moedigen we boeren aan om aan weidevogelbeheer te doen.”

Vooral de uitspraak dat boeren aangemoedigd worden om aan weidevogelbeheer te doen maar ook om vernieuwingen richting kringlooplandbouw te ondernemen juichen we als vogelwerkgroep toe. Hoe denkt gemeente daaraan handen en voeten te geven? Wie daarvoor de webpagina's met het "stappenplan" bezoekt ziet dat er verder niks over wordt gezegd. Hier had kunnen staan dat gemeente in het openbare groen bij de aanplant met bollen uitsluitend producten van de enige biologische bollenboer in de wijde omtrek gebruikt. Tringa is verder heel benieuwd hoe boeren door de gemeente aangemoedigd gaan worden om aan weidevogelbescherming te gaan doen. Gemeente kan bijvoorbeeld voorkomen dat er windmolens in boerenland worden gezet nabij de Nes-Kaag polder, nabij het Schagerwad, nabij de Mosselwiel en in grote delen van de Zijpe en Haze polder door daarvoor geen vergunningen te verlenen. Hier is potentieel goed weidevogelgebied aanwezig.

De visiekaart van gemeente Schagen:

Speerpunt 6: een veilige gezonde en sportieve gemeente

"... We helpen boeren om minder gif te hoeven gebruiken. Een goed voorbeeld is Bio Valley, een project voor biologische landbouw in Noord-Holland...."

Tringa juicht een dergelijk voornemen toe, maar vraagt zich af hoe gemeente die boerenhulp wil realiseren. Wederom wordt daarover in het "stappenplan" niets gemeld. Er had bijvoorbeeld kunnen staan in dat plan dat wegbermen in Schagen niet langer geklept worden en pas ná de bloei worden gemaaid waarbij maaisel wordt afgevoerd zodat bloemenzaden kans krijgen in de bodem te dringen en de grond wordt verarmd. Doordat er

dan meer bloemen in wegbermen komen neemt de populatie insecten, waaronder sluipwespen toe. Die helpen de boeren in het bestrijden van plaagdieren die het op hun oogst gemunt hebben zoals rupsen en luizen. Overigens gaat het met de wegbermen in de gemeente al beter dan 25 jaar geleden.

Speerpunt 7: een duurzame gemeente.

“We helpen bij het besparen van energie. We werken toe naar nieuwbouw zonder of met heel weinig energiegebruik. Er komt ruimte voor zonnepanelen en windmolens. Een voorwaarde is dat genoeg mensen het er mee eens zijn en dat het mogelijk is om mee te praten en/of mee te doen. We zoeken mogelijkheden voor het duurzaam maken van gebouwen. We zetten in op zonnepanelen op daken en op overkappingen van parkeerterreinen. We zetten in op combinaties van zonnepanelen en windmolens langs bijvoorbeeld grote wegen. We gaan door met ons beleid voor zonneparken.”

Veel deelnemers brachten naar voren dat zonnepanelen voorlopig, zolang het stroomdistributienet het enthousiasme van burgers om zonnepanelen te leggen op hun dak bijna niet meer aan kan, niet in weilanden thuis horen. Voor wat betreft windmolens: het kan toch niet zo zijn dat een voetbalclubje geen zonnepanelen meer kan plaatsen op het dak van de kantine omdat een paar windboeren molens in hun weilanden hebben gezet en de kabels het niet meer aan kunnen? Dit speelt op dit moment in Drenthe in de buurt van Exloo... waar die molens ook nog een bedreiging vormen voor de gevoelige radiotelescoop LOFAR die heel veel gemeenschapsgeld heeft gekost en fundamenteel onderzoek doet. Rond Schagen is zo'n telescoop niet te vinden... maar weidevogels zijn er nog wel en die zitten niet op windmolens te wachten.

Speerpunt 8: een gemeente waarin bewoners en bezoekers de omgeving waardevol vinden.

“We houden rekening met de waardenkaart en vragen inwoners en ondernemers om dat ook te doen. We geven informatie over ons landschap en onze geschiedenis. We zorgen voor het aanplanten van meer bomen en struiken passend bij het landschap. We vragen anderen om dat ook te doen. We zorgen voor ons cultureel erfgoed, zoals de Westfriese Omringdijk, de duinen, de terpen en de kenmerkende panden”.

Op die waardenkaart worden wél met naam en toenaam 9 grote dorpen als Callantsoog, St Maarten en Petten plus het stadje Schagen genoemd. Daar spelen gezelligheid, gemeenschapszin, kermis evenementen Paasvee popweekeind en horeca de hoofdrol., Terwijl overal in de gemeente eentonige beplanting wordt vervangen door diversiteit en bloeiende planten zoals in het park in de Waldervaart lijkt dat niet van voldoende waarde te zijn om expliciet te worden meegenomen in de beschrijvingen op de waardenkaart. Ook niet genoemd: het Zwanenwater, de Mosselwiel en andere gebieden met hoge natuurwaarden zoals het Schager Wad. Die gebieden worden op één hoop veveegd onder drie noemers: (in cursief wat gemeente daarover zegt).

1 **Kust en achterland:** *“historische en toeristische aantrekkingskracht, bollenteelt, (familie) strand met mogelijkheden voor sportieve recreatie duinen en polders met zicht daarop. Fiets en wandelmogelijkheden”.*

Voorals jammer dat hierbij het Zwanenwater niet expliciet genoemd wordt. Wie vanaf Callantsoog naar het zuiden wandelt richting Petten, loopt, nadat het naaktstrand is gepasseerd, over strand wat grenst aan dat mooie natuurgebied. Het is een reservaat waar in het noordelijk deel wandelen over paden (zonder hond) mogelijk is en het zuidelijk deel (het tweede water) helemaal is afgesloten voor publiek. Het zou geweldig zijn als wandelaars, die ervoor kiezen die wandeling te maken, worden verzocht daar langs de vloedlijn te blijven lopen en sporten als kitesurfen, vliegeren en racen met een zeilwagentje er worden verboden. Tringa meldde in eerder overleg aan de gemeente al dat een groene ster dáár in de strandzoning die in het kustpact is

afgesproken op zijn plaats zou zijn. Overigens maakt Tringa zich grote zorgen over de aantallen toeristen die de duinen aan de zeereep beschouwen als klimtoestellen of glijbanen voor hun kinderen. Borden met de waarschuwing dat het hier om kwetsbaar landschap gaat en een simpel hekje weerhouden hen niet. Hier kan de gemeente beter gaan handhaven.

2 Zijpe en Haze Polder: *“Grote Sloot, bebouwing met boomsingels, agrarische activiteit fietsroutes en boerenlandpaden zicht over de polder.”*

Hier meldt gemeente niet dat er ook sprake is van prima weidevogelleefgebied. Zulk gebied schuurt met boomsingels waarvoor plannen zijn om die langs de wegen aan te planten. Boomsingels zijn prima uitkijkpunten voor predatoren zoals kraaien en buizerds. Weidevogels hebben open landschap nodig. Als er langs de wegen in die polder aanplant nodig is laten het dan struiken zijn waar zangvogeltjes ook nog wat aan hebben. Ook boeren zien de aanplant van bomen langs de smalle wegen niet zitten. Hun grote machines kunnen er dan niet veilig meer langs. Met betrekking tot die polder presteerde de provincie het om voor te stellen dat van de 3300 ha weidevogelleefgebied die er ligt bijna 3000 ha wordt geschrapt in het nieuwe BPL. Er zou aan de noordkant maar 400 ha overblijven. Tringa nodigde in samenwerking met vereniging “Het Zijper Landschap” de Statenfracties van Noord-Holland uit en gaf herfst 2020 rondleidingen in het veld. Twee partijen gingen op die uitnodiging niet in, een minderheid. Hierdoor was er voor de plannen die de provincie had in de Staten niet genoeg steun en zijn ze teruggestuurd naar de tekentafel. Als ook de provincie weidevogels belangrijk genoeg vindt om het BPL in de polder aan te passen dan kan de gemeente niet volstaan met de opmerking dat boeren worden aangemoedigd om aan weidvogel beheer te doen zonder nader uit te leggen hoe dat er uit moet zien.

8 maart 2021. In het plas-dras gebied in de Nes-Kaag polder aan de rand van Schagen zitten om en nabij 200 weidevogels. Ditmaal veel kievieten en tureluurs. Soms zijn het een paar honderd grutto's. De vogels verspreiden zich zodra de lente losbarst van hieruit naar de weilanden in de omgeving om een nest te bouwen. *“Ook moedigen we boeren aan om aan weidevogelbeheer te doen”* (speerpunt 2)
Tringa wacht in spanning af hoe de gemeente deze belofte gestand gaat doen.

3 Westfries Landschap: *“De Omringdijk, landelijk groen, agrarisch, natuurwaarden, polderweggetjes, fietsroutes zicht vanaf wegen over landelijk gebied balans tussen rust en reuring.”*

Helaas rijden er over de Omringdijk vaak geen gewone fietsen, maar wel motorfietsen. Die maken dat de balans tussen rust en reuring in het nadeel van rust doorslaat. Het lijkt er op dat nogal wat motoren niet ontworpen zijn om zich te verplaatsen van A naar B maar om de omgeving te vullen met lawaai. Voor dat soort fietsen zou een verbod moeten komen op de dijk.

Samenvattend:

- Geen uitbreiding van de veestapels in Schagen
- Hoe denkt Schagen Weidevogelbeheer aan te moedigen?
- Geen windmolens/zonnepanelen in kansrijk weidevogel gebied
- Wegbermen niet meer klepelen maar maaien en maaisel afvoeren
- Strand zuid van Callantsoog tot aan Petten alleen voor wandelaars langs die vloedlijn
- Houd wandelaars en klimmers uit de zeereep.
- Geen bomen aanplanten langs de wegen in de polders... maar struiken
- Een bos aan de grens van Schagen wordt toegejuicht door Tringa
- Motoren weren die over de West-Friese dijk razen.

Tenslotte:

Gemeente regelt af en toe overleg met het LTO, het waterschap, natuurorganisaties, de toeristenbranche en andere belanghebbenden op het gemeentehuis. Dat overleg ligt sinds de uitbraak van COVID stil. Het zou mooi zijn als hier ook weer digitaal overleg wordt georganiseerd. Tringa doet graag weer mee.

Met vriendelijke groet namens vogelwerkgroep Tringa

Hans Dijkstra.